

REFERENCES

1. Azimov E. G., Shukin A. N. Novyj slovar metodicheskikh terminovi ponyatij (teoriya i praktika obucheniya yazykam). Moskva, 2009. 448 p.
2. Bim-Bad B. M. Pedagogicheskij enciklopedicheskij slovar. Moskva, 2008. 528p.
3. Bondaryev D. Faktori, sho formuyut stavlennya studentiv do fizichnogo vihovannya. *Moloda sportivna nauka Ukrayini: zb. nauk. prac.* Lviv, 2008. Iss. 12, Vol. 2. P. 24–31.
4. Vishnyakova S. M. Professionalnoe obrazovanie: slovar. Klyuchevye ponyatiya, terminy, aktualnaya leksika. Moskva, 1999. 538 p.
5. Denisova N. V. Psihologo-pedagogichna pidgotovka majbutnih uchiteliv v umovah navchalno-naukovogo kompleksu «koledzh–universitet»: dis. ... kand. ped. nauk. Harkivskij nacionalnij pedagogichnij un-t im. S. Skovorodi. Kharkiv, 2006. 186 p.
6. Kazarin L. A. Mnogourovnevaya sistema podgotovki uchatelya v universitetah. *Vysshee obrazovanie v Rosii.* 1992. №2. P. 28–32.
7. Kodzhaspirova G. M., Kodzhaspirov A. Yu. Pedagogicheskij slovar. Moskva, 2003. 176 p.
8. Konoh A. P. Teoretichni ta metodichni zasadi profesijnoyi pidgotovki majbutnih fahivciv iz sportivno-ozdorovchogo turizmu u vishih navchalnih zakladah: dis. ... dokt. ped. nauk. Institut pedagogichnoyi osviti i osviti doroslih APN Ukrayini. Kyiv, 2007.
9. Maslyuk R. V. Profesijna pidgotovka majbutnih uchiteliv fizichnoyi kulturi v sistemi «pedagogichnij koledzh – pedagogichnij universitet»: dis... kand. ped. nauk. Umanskij derzh. ped. un-t im. P. Tichini, 2015.
10. Nikulina E. Postroenie soderzhaniya professionalnoj podgotovki v magistrature pedagogicheskogo vuza. *Internet-zhurnal «NAUKOVEDENIE»*, vyp. 5 (24), sentyabr – oktyabr 2014. P.1–28. URL: <http://naukovedenie.ru/PDF/29PVN514.pdf>
11. Sushenko L. P. Teoretiko-metodologichni zasadi profesijnoyi pidgotovki majbutnih fahivciv fizichnogo vihovannya ta sportu : dis. ... dokt. ped. nauk. In-t pedagogiki i psihologiyi prof. osviti APN Ukrayini. Kyiv, 2003.
12. Timoshenko O. V. Teoretiko-metodichni zasadi optimizaciyi profesijnoyi pidgotovki vchiteliv fizichnoyi kulturi u vishih navchalnih zakladah: avtoref. dis. ... dokt. ped. nauk. NPU im. M. P. Dragomanova. Kyiv, 2009. 35 p.
13. Cehmistr Ya. V. Doprofesijna pidgotovka v sistemi neperervnoyi profesijnoyi osviti: problemi i poshuki. Kiyiv, 2000. P. 364–391.
14. Shiyaniy B. M. Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya shkolyariv. Ternopil, 2001. Part1. 272 p.

УДК: 378.047:33848:796.5

**РЕАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Безкоровайна Л. В.

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

lvbeskorovaynaya@gmail.com

Здійснений аналіз проблеми та основних понять щодо реалізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах у педагогічній теорії та практиці. Проаналізовані

відповідні нормативні документи, обґрунтовано актуальність дослідження, з'ясовано особливості, подано тлумачення фундаментальних понять з досліджуваної теми. З'ясована особливість реалізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах. Подано рекомендації щодо шляхів оптимізації означеного процесу. Узагальнені певні висновки, висловлені перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: вища освіта, майбутній фахівець з туризмознавства, зміст професійної підготовки, професійна підготовка.

РЕАЛИЗАЦИЯ СОДЕРЖАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ТУРИЗМОВЕДЕНИЮ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Бескоровайна Л. В.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина

lvbeskorovaynaya@gmail.com

Проанализирована проблема и основные понятия, касающиеся реализации содержания профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмоведению в высших учебных заведениях в педагогической теории и практике. Проанализированы соответствующие нормативные документы, обоснована актуальность, выяснены особенности, представлено формулирование фундаментальных понятий по теме исследования. Выяснена особенность реализации содержания профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмоведению в высших учебных заведениях. Даны рекомендации о путях оптимизации указанного процесса. Сделаны выводы, определены перспективы дальнейших исследований.

Ключевые слова: высшее образование, будущий специалист по туризмоведению, профессиональная подготовка, содержание профессиональной подготовки.

IMPLEMENTATION OF THE CONTENTS OF TRAINING THE FUTURE MASTERS IN TOURISM IN HIGHER EDUCATION

Beskorovaynaya L. V.

Zaporizhzhya national university, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, Ukraine

lvbeskorovaynaya@gmail.com

The author has made an analysis of the basic concepts and issues for the implementation of the content of training of future masters in tourism in the area of higher education in the pedagogical theory and practice. Analyzed the relevant regulations, the urgency of research, found characteristics given interpretation of the fundamental concepts of the subject. Implementation clarified feature content of training of future masters in tourism in higher education. Recommendations on ways to optimize the appointed process. Author determined certain conclusions expressed prospects for future research.

Key words: higher education, professional training, tourism, future masters in tourism studies, training content, training.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

У Законі України про вищу освіту (Ст. 47) освітній процес визначається як інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвинутої особистості. Згідно з цим Законом, положення про організацію освітнього процесу затверджується вченою радою вищого навчального закладу відповідно до законодавства [2].

Зазначимо, що результати навчання – це сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми і на які спирається автор.

Ми погоджуємось із Т. І. Коваль, яка переконана, що зміст сприяє задоволенню потреб студентів у пізнанні та їхньому бажанню до розширення досвіду, створенню нових знань, розвитку логічного, критичного і творчого мислення. Поданий у дружній та коректній

формах, він формує суб'єктну позицію майбутнього фахівця, що передбачає самостійність, цілеспрямованість, відповідальність за виконані дії та розумне прийняття рішень [4].

Тож, на нашу думку, *головна мета змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах* полягає у формуванні їх готовності до майбутньої професійної туристичної діяльності.

Вважаємо, що *реалізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах* повинна здійснюватися з урахуванням таких вимог:

- оновлення змісту відповідно до умов інтеграції завдань освіти з Європейським освітнім простором; удосконалення науково-методичного, навчального, навчально-методичного, технологічного, інформаційно-методичного забезпечення; створення освітньо-інформаційного середовища;
- індивідуального підходу, що полягає у врахуванні індивідуальних особливостей майбутніх фахівців з туризмознавства у процесі навчання, а саме: інтелектуальної сфери (уваги, її переключення, зосередженості, сприйняття, мислення, пам'яті, уяви); мови; емоційної сфери (темпераменту, чутливості, збудливості); волевої регуляції; поведінки; стилю навчання; фізичних особливостей (зору, слуху, постави); працездатності; темпу діяльності; загальних та/або спеціальних здібностей; схильностей; інтересів; спрямованості особистості; ступеню успішності з предмету і/або взагалі в навчанні;
- принципу варіативності, що полягає в індивідуальному (відповідно до власних інтересів і схильностей) виборі студентів факультативу або спецкурсу, поглиблення або профілю спеціальності; інтеграції інваріативної і варіативної основ змісту з урахуванням індивідуальних особливостей студентів;
- формування професійно вагомих і особистісних якостей, розвиток здібностей, опанування професійно спрямованими знаннями, вміннями, навичками задля становлення творчої, ініціативної, самостійної, відповідальної особистості фахівця, готового до здійснення професійної діяльності;
- активізація і розвиток у майбутніх фахівців з туризмознавства впродовж освітнього процесу інтересу, мотивації й потреби у навчанні, самонавчанні, постійному саморозвитку, професійному вдосконаленні, безперервній освіті протягом життя;
- спрямованість на практико-орієнтований зміст навчання шляхом упровадження професійно значущих сучасних інноваційних педагогічних технологій; відбір професійно значущих, проектних завдань, необхідних для формування необхідного комплексу професійних знань, умінь і навичок;
- варіативність педагогічних методів і форм з урахуванням індивідуальних особливостей студентів та соціальних вимог щодо майбутньої професійної діяльності; застосування контекстних, ігрових технологій у навчальному процесі;
- посилення взаємозв'язку вищих навчальних закладів з роботодавцями шляхом залучення фахівців туристичної індустрії до освітнього процесу; вдосконалення практичної підготовки студентів, процесу проходження стажування і різних видів практик на всіх рівнях освіти.

Робота виконана відповідно до плану НДР Запорізького національного університету.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Метою статті є дослідження проблеми реалізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.

Основні завдання дослідження:

1. Теоретично обґрунтувати питання реалізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.
2. Визначити особливості та основні шляхи реалізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Вимоги держави і суспільства до змісту, обсягу та рівня загальноосвітньої підготовки громадян України визначає державний стандарт загальної середньої освіти, основоположним документом якого є Базовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів [6].

Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах визначають такі нормативні документи, як навчальний план, навчальна програма, навчальний підручник і навчальний посібник.

Навчальний план є головним для навчального закладу документом і визначає: зміст і структуру освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства, склад навчальних дисциплін, їх розподіл, тижневу й річну кількість годин, що призначаються для кожної навчальної дисципліни, а також структуру навчального року.

Навчальний план професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах має відповідати таким вимогам:

- спрямованість на всебічний розвиток особистості студента;
- забезпечення виховання студентів;
- орієнтація на досягнення вітчизняної і зарубіжної науки, здобутки національної культури і національні традиції;
- урахування рівня розвитку особистостей студентів, їх навчальних можливостей, потреб та інтересів.

Навчальний план професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах визначає її структуру та зміст через *інваріантну* і *варіативну складові*, що встановлюють погодинне та змістове співвідношення між освітніми галузями, регулює навчальне навантаження студентів і загальну кількість навчальних годин. *Інваріантна* – формується на державному рівні, є єдиною для вищих навчальних закладів, визначається через освітні галузі базового навчального плану. *Варіативну складову* створює вищий навчальний заклад з урахуванням регіональних, суспільних особливостей, вимог та індивідуальних освітніх потреб студентів.

Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах визначається *освітньо-професійною програмою, структурно-логічною системою* їх підготовки, *навчальними програмами дисциплін*, іншими *нормативними актами органів державного управління освіти та вищого навчального закладу* і відображається у відповідних *підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах*.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти [2, Ст. 1].

Тож, *освітньо-професійна програма професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах* – це перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм і видів підсумкового контролю.

Структурно-логічна система професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах – це науково-методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми цієї підготовки.

Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах складають нормативні і вибіркові навчальні дисципліни:

- *нормативні* – є гарантованим мінімумом до відповідного освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня; визначаються державним стандартом освіти і є обов'язковим компонентом реалізації освітньої (освітньо-професійної) програми; дотримання назв дисциплін є обов'язковим для вищих навчальних закладів, обсяг не може бути меншим за обсяг, встановлений державними стандартами освіти;
- *вибіркові* – уводяться до навчального плану вищим навчальним закладом для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів студентів, вимог та потреб суспільства, продуктивного застосування можливостей закладу освіти, урахування регіональних потреб; є обов'язковими для всіх студентів або вибірковими; запроваджуються, зазвичай, у формі спеціальних навчальних курсів для поглиблення загальноосвітньої, фундаментальної і фахової (теоретичної і практичної) підготовки.

Стандарт вищої освіти – сукупність норм, які визначають зміст вищої освіти, зміст навчання, засіб діагностики якості вищої освіти та нормативний термін навчання [2, ст. 1]. Розробляється для кожного освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня та напряму підготовки (спеціальності) і затверджується Кабінетом Міністрів України; підлягає перегляду та перезатвердженню один раз на десять років.

Згідно з Законом України про вищу освіту [2, Ст. 1]:

- Державний стандарт вищої освіти містить складові: перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями; перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями; вимоги до освітніх рівнів вищої освіти; вимоги до освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти [2, Ст. 1].
- Галузеві стандарти вищої освіти містять складові: освітньо-кваліфікаційні характеристики або професійні стандарти випускників вищих навчальних закладів; освітньо-професійні програми підготовки; засоби діагностики якості вищої освіти.
- Стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів містять складові: перелік спеціалізацій за спеціальностями; варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників вищих навчальних закладів; варіативні частини освітньо-професійних програм підготовки; варіативні частини засобів діагностики якості вищої освіти; навчальні плани; програми навчальних дисциплін.

Тож, *стандарт вищої освіти майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах* містить такі складові:

- перелік спеціалізацій за спеціальностями;
- варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах (основні вимоги до якостей і знань особистості, яка здобула певний освітній рівень);
- варіативні частини освітньо-професійних програм підготовки (основні вимоги до професійних якостей, знань, умінь, навичок майбутніх фахівців з туризмознавства, необхідних для успішного виконання професійної діяльності);
- варіативні елементи засобів діагностики якості освіти;
- навчальні плани;
- програми навчальних дисциплін.

Зазначимо, що *стандарт вищої освітимаїбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах* охоплює структуру, зміст, обсяг навчального навантаження, рівень підготовки студентів; визначає обов'язковий мінімум змісту навчальних програм, максимальний обсяг навчального навантаження й студентів, вимоги до рівня підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства і є основою нормативних документів (навчальних планів, програм).

Навчальні програми професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах визначають зміст навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом; обсяг знань, умінь і навичок, яких необхідно набути студентам з кожної дисципліни; зміст розділів, тем з розподілом за роками навчання.

Кожна *навчальна програма професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах* має починатись із пояснювальної записки, у якій викладено мету, завдання курсу дисципліни, особливості його побудови, методичні вказівки; власне програму, де вказано теми і кількість годин, відведених на їх вивчення; короткий зміст теми.

Система викладу змісту навчального матеріалу в *навчальній програмі з курсу дисципліни професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах* повинна відповідати певній структурі:

- *лінійній* (розміщення матеріалу від простого до складного відповідно до принципів послідовності, систематичності й доступності);
- *спіральної* (неперервне поглиблення знань з певної проблеми);
- *концентричній* (повторне вивчення певних розділів, тем для більш глибокого проникнення в сутність явищ і процесів);
- *змішаній* (комбінування різних систем викладу змісту навчального матеріалу).

Навчальні програми професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах повинні мати високий науковий рівень; їх навчальний матеріал має ґрунтуватись на основі фундаментальних положень сучасної науки, провідних ідей та наукових концепцій, не містити надто складної і вторинної інформації, забезпечувати міждисциплінарні зв'язки, реалізовувати взаємозв'язок науки, практики і підприємства, продукувати набуття знань, розвиток умінь, навичок студентів з кожної навчальної дисципліни задля формування їх готовності до професійної діяльності.

Відповідно до навчальних програм професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах створюють *підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації*.

Підручник є засобом навчання; джерелом навчальної інформації; основним і провідним видом навчальної літератури [5]. Тож, ми погоджуємось із думкою автора і вважаємо, що підручник – це книга, що містить основи наукових знань з певної навчальної дисципліни, викладені згідно з цілями навчання, визначеними програмою і вимогами дидактики. На нашу думку, в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах підручник виконує такі *функції*:

- *освітню* (забезпечення оволодіння студентами певним обсягом систематизованих знань, формування пізнавальних умінь і навичок);
- *розвивальну* (сприяє розвитку перцептивних, розумових, мовленнєвих та інших здібностей студентів);
- *виховну* (формування світогляду, моральних, естетичних, культурних та інших якостей особистості майбутнього фахівця з туризмознавства);
- *управлінську* (полягає у програмуванні певного типу навчання, його методів, форм і засобів, способів застосування знань у різних ситуаціях);

- *дослідницьку* (спонукає студентів до самостійного вирішення питань, навчає методам наукового пошуку).

Зазначимо, що *підручник* має відповідати сучасному рівню науки, забезпечувати освітні потреби, зв'язок теорії з практикою; бути написаним доступною мовою, чітко формулювати визначення, правила, закони, принципи, ідеї, містити ілюстрації, схеми, малюнки, підкреслювати шрифтом важливий матеріал; суттєвим є також його художнє оформлення.

Навчальний посібник – це засіб навчання; джерело навчальної інформації; вид навчальної літератури, що доповнює підручник [5]. Тож, навчальний посібник – це книга, матеріал якої розширює межі підручника, містить додаткові, найновіші та довідкові відомості; до них належать: збірники задач і вправ, хрестоматії, словники, довідники, атласи тощо. Зауважимо, що цей допоміжний дидактичний матеріал сприяє зміцненню пізнавальних і практичних умінь, прищеплює навички самостійної роботи майбутніх фахівців з туризмознавства у процесі навчання у вищих навчальних закладах.

З огляду на зазначене, ураховуючи досвід проходження студентами виробничої практики на туристичних підприємствах, який демонструє, що вони, на жаль, не здатні добре розуміти і виконувати технологічні операції з проектування туристичного продукту, з метою вирішення проблемного питання невідповідності змісту і процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах вимогам сучасного ринку туристичної індустрії, у рамках навчального процесу Запорізького національного університету нами для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм» розроблено *спецкурс «Основи проектування туристичного продукту»* [1]. Навчальний посібник розроблений відповідно до навчальної програми спецкурсу з метою формування в майбутніх фахівців з туризмознавства компетенцій, спрямованих на проектування туристичного продукту та успішне здійснення професійної діяльності в галузі туризму.

У посібнику розглядаються принципи, покладені в основу створення туристичного продукту високої якості, етапи його розроблення, а також основні напрями співпраці постачальників послуг у туристичній галузі. Ми передбачали, що знання цього напряму туристичної діяльності мають допомогти підготувати кваліфіковані кадри, здатні створювати туристичний продукт, що має високу конкурентоспроможність на туристичному ринку. Тож, актуальність розробки посібника зумовлена необхідністю формування у студентів знань про комплексний підхід до створення програм обслуговування туристів у процесі реалізації внутрішнього і міжнародного туризму.

Вимоги до початкової підготовки (вхідні знання, уміння і компетенції). Для успішного засвоєння знань зі спецкурсу «Основи проектування туристичного продукту», студенти повинні мати уявлення про організацію туристичної індустрії.

Очікувані результати освоєння спецкурсу. У результаті вивчення дисципліни у студентів мають бути сформовані такі компетенції:

- *системні:* здатність до застосування отриманих знань у практичній діяльності, неперервного навчання протягом життя, удосконалення набутих умінь і знань впродовж професійної діяльності, постійного саморозвитку, підвищення своєї кваліфікації і професійної майстерності; здатність до досягнення мети і критичного переосмислення накопиченого досвіду; опанування світоглядною, економічною, екологічною культурою і здатність розуміти й аналізувати світоглядні, соціально і особистісно значущі питання;

- *інструментальні:* готовність до реалізації проектів у туристичній індустрії; готовність до розробки туристичного продукту на основі сучасних технологій; здатність до реалізації туристичного продукту з використанням інформаційних і комунікативних технологій; уміння розраховувати й оцінювати витрати з організації діяльності туристичної індустрії; здатність знаходити, аналізувати науково-технічну інформацію в галузі туризму з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; здатність здійснювати оперативний пошук інформації щодо можливих пропозицій туристичного ринку, аналізувати

програми за змістом, ціною, постачальниками і наявними пам'ятками території, де планується організація маршруту; здатність підбирати зміст програми обслуговування на основі запитів клієнтів, створювати туристичний продукт з урахуванням рекламного впливу;

- *міжособистісні*: здатність працювати в колективі, керувати людьми, а також підкорятися керівникові, дотримуватися субординації; уміння оцінювати власні достоїнства і недоліки, намічувати шляхи та обирати засоби їх розвитку або усунення; здатність до безконфліктної професійної діяльності в туристичній індустрії; вміння створювати позитивну атмосферу в колективі; здатність і готовність працювати в міжнародному туристичному середовищі.

Інноваційна складова спецкурсу полягає в тому, що зміст дисципліни реалізується на основі симбіозу *діяльнісного, операціонального, культурологічного, інформаційного, інноваційного, ціннісного, творчого та особистісного* підходів, використовуються інтерактивні методи навчання, а також метод проектування під час розроблення туристичного продукту.

У результаті вивчення спецкурсу в майбутніх фахівців з туризмознавства формуються *компетентності*, необхідні для успішної професійної діяльності:

- володіння знаннями з теоретичних основ проектування;
- готовність до розробки туристичного продукту на основі сучасних технологій та реалізації туристичних проектів в індустрії туризму;
- здатність до реалізації туристичного продукту з використанням інформаційних і комунікативних технологій;
- уміння самостійно знаходити, аналізувати інформацію в галузі туризму з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; розраховувати витрати щодо організації діяльності туристичної індустрії;
- здатність до постійного саморозвитку, прагнення до підвищення кваліфікації і професійної майстерності; уміння оцінювати власні достоїнства і недоліки, намічати шляхи, обирати засоби їх розвитку та усунення;
- намагання і здатність до досягнення мети і критичного переосмислення отриманого досвіду;
- здатність самостійно розуміти й аналізувати світоглядні, соціально і особистісно значущі філософські проблеми, використовувати основні закони природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності;
- уміння працювати в колективі, керувати людьми, підкорятися керівникові.

Тож, розроблений та запропонований нами спецкурс «Основи проектування туристичного продукту» має практичну спрямованість, отримані майбутніми фахівцями з туризмознавства знання, уміння і навички з проектування туристичного продукту можливо застосовувати у професійній діяльності, в індустрії гостинності; при оцінці діяльності підприємств сфери обслуговування, експертній оцінці якості туристичних послуг; під час розробки продуктів туристичній індустрії, готельного сервісу, ресторанної справи.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у заданому напрямі.

Отже, теоретичний аналіз з проблеми дослідження довів її своєчасність й актуальність. Вважаємо, що реалізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах має здійснюватися з урахуванням таких вимог: оновлення змісту відповідно до умов інтеграції завдань освіти з Європейським освітнім простором; вдосконалення науково-методичного, навчального, інформаційно-методичного, технологічного забезпечення; створення освітньо-інформаційного середовища; індивідуального підходу; інтеграції інваріативної і варіативної основ змісту; формування професійно вагомих та особистісних якостей, розвиток здібностей, опанування професійно спрямованими знаннями, уміннями і навичками задля становлення творчої, ініціативної, самостійної, відповідальної особистості фахівця, готової до професійної діяльності в галузі

туризму; активізація і розвиток у студентів впродовж освітнього процесу інтересу, мотивації до навчання, самонавчання, постійного саморозвитку, професійного вдосконалення, безперервної освіти протягом життя; спрямованість на практико-орієнтований зміст навчання шляхом впровадження професійно значущих інноваційних педагогічних технологій; відбір проектних завдань, необхідних для формування комплексу професійних знань, умінь і навичок; варіативність педагогічних методів, форм з урахуванням індивідуальних особливостей студентів та соціальних вимог щодо майбутньої професійної діяльності; посилення взаємозв'язку вищих навчальних закладів з роботодавцями шляхом їх залучення до освітнього процесу; вдосконалення практичної підготовки студентів на всіх рівнях освіти.

Перспективи подальших досліджень убачаються нами в опрацьовуванні інших аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безкоровайна Л. В. Основи проектування туристичного продукту: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Туризмознавство (за видами)». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. 100 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про туризм» зі змінами, внесеними згідно із Законом N222-VIII (222-19) від 02.03.2015, ВВР, 2015. №23. ст. 158. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282-15>.
4. Коваль Т. І. Теоретичні та методичні основи професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів: Автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України. Київ, 2008. 49 с.
5. Овчинникова Е. Н. К определению терминов «учебник» и «учебное пособие». *Гуманитарные научные исследования*. 2012. № 5 URL: <http://human.snauka.ru/2012/05/1189> (дата обращения: 19.11.2016).
6. Фіцула М. М. Педагогіка URL: <http://westudents.com.ua/knigi/349-pedagogka-ftsula-mm.html>

REFERENCES

1. Bezkorovayna L. V. Osnovy proektuvannya turystychnoho produktu: navchal'nyy posibnyk dlya zdobuvachiv stupenya vyshchoyi osvity mahistra spetsial'nosti «Turizmознавство (za vydamy)». Zaporizhzhya: Zaporiz'kyy natsional'nyy universytet, 2016. 100 p.
2. Zakon Ukrayiny «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014 #1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Zakon Ukrayiny «Pro turyzm» Iz zminamy, vnesenymy z'hidno iz Zakonom N222-VIII (222-19) vid 02.03.2015, VVR, 2015. #23. st. 158. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282-15>.
4. Koval' T.I. Teoretychni ta metodychni osnovy profesiyanoi pidhotovky z informatsiynykh tekhnolohiy maybutnikh menedzheriv-ekonomistiv: avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04 / Instytut pedahohichnoyi osvity i osvity doroslykh APN Ukrayiny. Kyiv, 2008. 49 p.
5. Ovchinnikova E.N. K opredeleniyu terminov «uchebnik» i «uchebnoe posobie». *Gumanitarnyye nauchnyie issledovaniya*. 2012. # 5 URL: <http://human.snauka.ru/2012/05/1189> (data obrascheniya: 19.11.2016).
6. Fitsula M.M. Pedahohika: navch. posibnyk dlya stud vyshchykh ped. zakladiv osvity. Ternopil'; Navchal'na knyha, Bohdan, 1997. 189 p. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/349-pedagogka-ftsula-mm.html>